

LIETUVOS RESPUBLIKOS AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIAUS TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, Z. Sierakausko g. 15, 03105 Vilnius, tel. 8 706 65 161, faks. 8 706 65 162, el. p. info@etikostarnyba.lt, www.etikostarnyba.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 303118754

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui
El. p. ombuds@lrski.lt

2020-07-14 Nr. S-189
Į 2020-06-17 Nr. 4D-2020/1-672/3D-1669

Kopija
<...>

DĖL 2020 M. BIRŽELIO 17 D. REKOMENDACIJOS

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2020 m. birželio 17 d. buvo gauta Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus (toliau – Seimo kontrolierius) pažyma Nr. 4D-2020/1-672 „Dėl [U. I.]¹ skundo prieš Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybą“ (toliau – Pažyma). Seimo kontrolierius priėmė sprendimą tyrimą pagal asmens (toliau – Pareiškėjas) skundą nutraukti. Pažymoje Seimo kontrolierius Tarnybai rekomendavo „atkreipti dėmesį į Skundo aplinkybes dėl Tarnybai teikto Pareiškėjo 2019-11-20 skundo nagrinėjimo ir Pareiškėjui paaiškinti dėl šių aplinkybių, kartu ir dėl Pareiškėjo skundo nagrinėjimo tvarkos, terminų“ ir paprašė apie rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus pranešti ne vėliau kaip per 30 dienų nuo rekomendacijos gavimo dienos.

Išnagrinėję Pažymoje pateiktą rekomendaciją bei kitas skundo Seimo kontrolieriui nagrinėjimo aplinkybes, teikiame šiuos paaiškinimus.

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – kontrolierius) ir Tarnyba savo veikloje vadovaujasi, be kitų, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu (toliau – VAĮ), Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu (toliau – MSI), Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“ patvirtintais Tarnybos nuostatais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 patvirtintomis Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėmis (toliau – Taisyklės) ir kt. Atsižvelgiant į tai, kad skundų ir pranešimų nagrinėjimas Tarnyboje yra specifinis, t. y. nėra bendro teisės akto, reglamentuojančio visas tyrimo atlikimo procedūras, Tarnyboje buvo parengtos ir kontrolieriaus 2014 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. V-32 buvo patvirtintos, o, vadovaujantis aktualiais teisės aktais, kontrolieriaus 2019 m. rugpjūčio 9 d. įsakymu Nr. V-19 patvirtintos atnaujintos Skundų, pranešimų nagrinėjimo ir tyrimų akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus iniciatyva atlikimo rekomendacijos (toliau – Rekomendacijos), kurios skirtos „darbuotojams, atsakingiems už tyrimų nagrinėjimą <...>. Jos yra patariamojo pobūdžio, todėl kiekvienas tyrėjas, planuodamas atlikti tyrimą ir jį atlikdamas, turi atsižvelgti į tyrimo specifiką ir planuoti jo eigą suderinus su kontrolieriumi.“

¹ Asmens duomenys Tarnybai žinomi, tačiau čia ir toliau – neskelbiami. Čia ir toliau laužtiniuose skliaustuose – Tarnybos informacija.

Toliau pateikiame 2019 m. lapkričio 21 d. Tarnyboje Pareiškėjo gauto skundo (toliau – skundas) vertinimo eigą, iš kurios matyti, kad Pareiškėjui operatyviai ir išsamiai buvo teikiama visa informacija, taip pat ir tai, kad Pareiškėjui buvo žinoma skundų nagrinėjimo tvarka ir terminai.

1. Tarnyboje buvo gautas skundas dėl galimų akademinės etikos pažeidimų universitete².

2. Vadovaujantis Rekomendacijų 12 punktu, „tyrėjas, per 3 darbo dienas nuo pavedimo susipažinti su pirmine skundo medžiaga gavimo dienos (rezoliucijos datos), susipažįsta su prie skundo pridėta medžiaga ir pateikia kontrolieriui siūlymą dėl tyrimo pradėjimo motyvų“. Susipažinus su minėtu skundu nustatyta, kad nurodytos aplinkybės susijusios su galimu psichologiniu spaudimu ir diskriminacija, o kontrolierius pagal kompetenciją, nustatytą MSĮ 17 straipsnio 1 dalyje ir įgyvendindamas Nuostatų 12 punkte nustatytus uždavinius, psichologinio spaudimo ir / ar diskriminacijos nenagrinėja.

3. Vadovaujantis Rekomendacijų 13 punktu, kuriame nustatyta, kad „priėmus sprendimą tyrimo nepradėti, tyrėjas per 5 darbo dienas kontrolieriui pateikia motyvuoto atsisakymo nagrinėti skundą rašto, skirto pareiškėjui, projektą“, taip pat VAĮ 14 straipsnio 8 dalimi, kurioje nustatyta, kad „jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui“, skundas Tarnybos 2019 m. lapkričio 26 d. raštu Nr. S-333 buvo persiųstas Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai (toliau – LGKT), apie tai minėtu raštu informuojant ir Pareiškėją.

4. 2019 m. gruodžio 9 d. ir 19 d. el. laiškais Pareiškėjas kreipėsi į Tarnybą prašydamas „grąžinti skundo nagrinėjimą [Tarnybai], kadangi manau, jog tai nėra Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos kompetencija“, taip pat nuroydamas, kad „jeigu mano skundas turi būti kažkaip performuluotas ar reikalingas papildymas, maloniai prašau tai nurodyti. Jeigu turėčiau kreiptis į kitą instituciją, taip pat būčiau dėkingas už informaciją“.

Tarnyba, atsižvelgdama į Pareiškėjo minėtus kreipimusis, 2020 m. sausio 7 d. raštu Nr. S-4 informavo Pareiškėją, kad, kaip ir nurodyta ankstesniame Tarnybos rašte, kontrolierius „psichologinio spaudimo ir / ar diskriminacijos aplinkybių nevertina. Atsižvelgdami į Jūsų prašymą nurodyti kitą instituciją, į kurią turėtumėte kreiptis, informuojame, kad dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 26 straipsnio, reglamentuojančio darbuotojų lyčių lygybę ir nediskriminavimą kitais pagrindais, pažeidimo galite kreiptis į vieną iš 7 Vilniaus Darbo ginčų komisijų“. Taip pat Tarnyba paprašė Pareiškėjo dėl antros skundo dalies „pateikti patikslintą informaciją apie galimai pažeistas procedūras, t. y. nurodyti, kokios procedūros galimai galėjo būti pažeistos. Taip pat prašome pateikti kitą skunde pateiktą informaciją patvirtinančius duomenis (pvz., dėl studentų apklausų ir pan.)“, nes „tik įvertinęs pateiktą informaciją kontrolierius priims sprendimą, ar yra pagrindas pradėti tyrimą Jūsų skundo pagrindu pagal kontrolieriaus kompetenciją“. Atkreiptinas dėmesys, kad Pareiškėjui atsakyta laikantis Taisyklių 25 punkte nustatyto 20 d. d. termino.

5. Pareiškėjas 2020 m. sausio 8 d. ir 20 d. el. laiškais kreipėsi į Tarnybą. Sausio 8 d. el. laiške Pareiškėjas pakartotinai išreiškė nepritarimą dėl skundo persiuntimo, nurodė nesuprantantis, kodėl „atmetėte pirmą skundo punktą (motyvuodami, kad nenagrinėjate psichologinio spaudimo / diskriminacijos). Skunde tai suformuluota kaip galimi akademinės etikos pažeidimai“, atkreipė dėmesį į tai, kad „pagal Jūsų įstatus privalote apie skundo nagrinėjimą atsakyti vėliausiai per 5 d. d. Šiandien yra 2020 m. sausio 8 d. ir iki šiol jokio Jūsų sprendimo <...> nėra“, taip pat paprašė „atsiųsti pilną „akademinės etikos“ pažeidimų sąrašą ar apibūrinimą, kurie yra Jūsų Tarnybos kompetencijoje“ ir nurodyti, „kokiai įstaigai yra pavaldi Jūsų tarnyba <...> į kokias aukštesnes instancijas galima kreiptis dėl Jūsų tarnybos (ne)veiksmų“. Sausio 20 d. el. laiške Pareiškėjas nurodė norintis papildyti savo skundą ir pateikė papildomą informaciją, susijusią su jo 2019 m. liepos 25 d. skundo universiteto Akademinės etikos komisijoje nagrinėjimu. **Atkreiptinas dėmesys, kad iš šiame el. laiške nurodytų terminų matyti, kad Pareiškėjui buvo žinomas Tarnybos dokumentas, kuriame numatyti skundų nagrinėjimo procedūriniai terminai, tik Pareiškėjas pastarąjį dokumentą įvardijo kaip įstatus, o ne**

² Universiteto duomenys Tarnybai žinomi, tačiau čia ir toliau – neskelbiami.

Rekomendacijos. Tarnyba 2020 m. sausio 22 d. raštu Nr. S-26 pakartotinai informavo Pareiškėją, kad skunde „kaip akademinės etikos pažeidimus įvardijote *mobingą* (lietuviškai – psichologinį spaudimą) ir dalykinės kompetencijos ignoravimą ir asmeninių simpatijų naudojimą, parenkant dėstytojus, tačiau tai laikytina diskriminacija. Veiksmų, susijusių su diskriminacija, vertinimas yra [LGKT] <...> kompetencija (LGKT 2019 m. gruodžio 20 d. raštas) ir Darbo ginčų komisijos kompetencija (kaip jau minėta ankstesniame Tarnybos rašte <...>)“. Kartu rašte Tarnyba atkreipė dėmesį į tai, kad „kontrolierius, atsižvelgdamas į Jūsų įvardytus skundžiamus veiksmus, ir į tai, kad jų vertinimas nepriklauso kontrolieriaus kompetencijai, 2019 m. lapkričio 26 d. (per 5 d. d.) persiuntė Jūsų skundą institucijai, kuri turi teisę ir kompetenciją vertinti minėtus veiksmus, t. y. LGKT, ir Jus apie tai *informavo*“ (kursyvas – Tarnybos rašte). Taip pat informavo Pareiškėją, kad minėtas 5 d. d. terminas yra numatytas kontrolieriaus Rekomendacijose, o ne įstatuose, t. y. informavo Pareiškėją apie atitinkamą dokumentą ir pakartojė, kad „apie skundo persiuntimą LGKT buvote informuotas Tarnybos 2019 m. lapkričio 26 d. raštu Nr. S-333 „Dėl skundo persiuntimo“, t. y. laikantis nustatyto 5 d. d. termino.“ Pažymėtina, kad minėtu raštu Pareiškėjui taip pat buvo papildomai paaiškinta, kad „LGKT persiuntėme ne dalį, o visą Jūsų skundą, o VAĮ 14 straipsnio 8 dalyje įtvirtinta nuostata, kad negalint spręsti prašyme išdėstytų klausimų pagal kompetenciją, viešojo administravimo subjektas ne tik persiunčia prašymą kompetentingai institucijai, bet ir jo nenagrinėja, todėl viso prašymo persiuntimas, o ne dalies, ir informavimas apie tai savaime suponuoja prašymo nenagrinėjimą.“

Tame pačiame rašte Pareiškėjui Tarnyba priminė, kad „Jūs atsisakėte, kad Jūsų skundas būtų nagrinėjamas LGKT nurodydamas, kad tai ne LGKT kompetencija (LGKT 2019 m. gruodžio 20 d. raštas Nr. (19)SN-209)S-785). Dėl šios priežasties veiksmai, susiję su diskriminacija, LGKT nebus vertinami, tačiau dėl Jūsų minėtų veiksmų galite kreiptis į Darbo ginčų komisiją.“

Tuo pačiu Pareiškėjui buvo nurodyta, kad „kontrolierius, vadovaudamasis principu, kad valdžios įstaigos turi elgtis rūpestingai, bet negalėdamas nagrinėti Jūsų skundo pagal kompetenciją, kreipėsi į Jus pašydamas papildomos informacijos, kurios pagrindu būtų galima vertinti, ar kontrolierius gali atlikti tyrimą pagal savo kompetenciją, t. y. vertinti galimus procedūrų pažeidimus universitete. Priimant sprendimą dėl pradėjimo atlikti tyrimą svarbu pateikti kuo detalesnę informaciją ir ją pagrindžiančius dokumentus.“ Atkreiptinas dėmesys, kad Pareiškėjas tokios informacijos nepateikė.

Rekomendacijų 25 punkte nustatyta, kad „paaiškėjus naujoms aplinkybėms tyrimas gali būti atnaujinamas“.

Į Pareiškėjo prašymą pateikti akademinės etikos pažeidimų sąrašą, buvo atsakyta, kad „veiksmai akademinės etikos pažeidimais gali būti kvalifikuojami tik pagal mokslo ir studijų institucijos, šiuo atveju [universitete] akademinės etikos kodeksą, t. y. nėra baigtinio akademinės etikos pažeidimų sąrašo“.

Tarnyba, atsakydama į klausimą dėl Tarnybos pavaldumo, informavo Pareiškėją, kad „vadovaujantis Tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“, 7 punktu, „Kontrolieriaus tarnybos savininkė yra valstybė. Kontrolieriaus tarnybos steigėja ir savininkės teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija yra Lietuvos Respublikos Seimas (toliau – Seimas).“ Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje“. Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad administraciniai teismai sprendžia bylas dėl „valstybinio administravimo subjektų priimtų teisės aktų ir veiksmų (neveikimo) teisėtumo, taip pat dėl šių subjektų vilkinimo atlikti jų kompetencijai priskirtus veiksmus (toliau – vilkinimas atlikti veiksmus)“. Lietuvos Respublikos administracinių ginčų nagrinėjimo įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „Lietuvos administracinių ginčų komisija nagrinėja skundus (prašymus) dėl centrinių valstybinio administravimo subjektų priimtų individualių administracinių aktų ir veiksmų (neveikimo) teisėtumo, taip pat dėl šių subjektų vilkinimo atlikti jų kompetencijai priskirtus veiksmus. Lietuvos administracinių ginčų komisija taip pat nagrinėja skundus (prašymus) dėl teritorinių valstybinio administravimo subjektų ir savivaldybių administravimo subjektų, esančių jos veiklos

teritorijoje, priimtų individualių administracinių aktų ir veiksmų (neveikimo) teisėtumo, taip pat šių subjektų vilkinimo atlikti jų kompetencijai priskirtus veiksmus.“ ***Iš informacijos, kuri buvo pateikta Pareiškėjui, matyti, kad Pareiškėjui buvo nurodytos institucijos, pateikti jų veiklą reglamentuojančių teisės aktų punktai, siekiant, kad jam būtų sudarytos sąlygos kreiptis ir įgyvendinti savo teises.***

Tame pačiame rašte Tarnyba nurodė, kad „pagal Jūsų pateiktą informaciją nėra galimybės tinkamai ir visapusiškai įvertinti galimai universiteto Etikos komisijai įtaką dariusio [universiteto darbuotojo]³ veiksmų.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, kviečiame atvykti į Tarnybą <...> aptarti ir patikslinti Jūsų skunde nurodytų aplinkybių ir kitų Jums svarbių klausimų iš anksto suderintu laiku“. Atkreiptinas dėmesys, kad Pareiškėjas šios galimybės atsisakė 2020 m. sausio 28 d. el. laišku.

6. Pareiškėjas 2020 m. sausio 28 d. el. laišku nurodė, kad „negavau atsakymo dėl “akademinės etikos“ pažeidimų sąrašo“, nurodė papildomų aplinkybių, susijusių su Pareiškėjo skundo nagrinėjimu universiteto Akademinės etikos komisijoje, taip pat minėtos komisijos veikla, tačiau nepateikė jokių patvirtinančių dokumentų, taip pat iškėlė klausimus, ar Tarnybai nekliūva, kad universitetas „nėra taikomas reikalavimas dokumentaciją turėti valstybine kalba“; „kodėl neinformavote manęs, kad jūsų tarnybos vadovas turi galimybę nustatyti kitą kalbą“ ir „kodėl jūsų tarnybos rekomendacijose nėra nurodyta tokia galimybė, t. y. nėra laikomasi LR Vyriausybės rekomendacijų“. El. laiške taip pat nurodyta, kad LGKT informavo Pareiškėją, kad „būtina nurodyti požymį pagal kurį galimai buvo diskriminuojama (pvzd. lytis, tautybė, amžius ir pan.)“ ir teigiama, kad Pareiškėjas negalėjo „nurodyti tokio požymio iš pateikto sąrašo“, nes nežinojo, „kam priskirti kompetencijos ignoravimą arba asmeninių simpatijų naudojimą“.

Tarnyba 2020 m. vasario 7 d. raštu Nr. S-52 priminė Pareiškėjui, kad „Tarnybos 2020 m. sausio 22 d. raštu Nr. S-26 <...> buvote informuotas, kad „veiksmiškai akademinės etikos pažeidimais gali būti kvalifikuojami tik pagal mokslo ir studijų institucijos, šiuo atveju [universiteto] <...> akademinės etikos kodeksą, t. y. nėra baigtinio akademinės etikos pažeidimų sąrašo“. Pažymėtina, kad akademinės etikos pažeidimo sąvoka neapibrėžta teisės aktuose, tačiau juo laikytinas Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje pateiktos akademinės etikos sąvokos turinio kaip visumos ar vienos iš dedamųjų pažeidimas“.

Tarnyba paaiškino Pareiškėjui, kad ji „nėra atsakinga už Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo aiškinimą ir įgyvendinimo priežiūrą, nes tokia funkcija, vadovaujantis minėto įstatymo 25 straipsniu, yra Valstybinės lietuvių kalbos inspekcijos pareiga. Tarnybos rašte Jums nurodėme, kad „bet kuris fizinis ar juridinis asmuo kreipdamasis į Lietuvos Respublikos viešojo administravimo subjektą, privalo vadovautis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 patvirtintų Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 13.1 papunkčiu, kuriame nustatyta, kad prašymas turi būti „parašytas valstybine kalba arba turėti vertimą į valstybinę kalbą, kurio tikrumas būtų paliudytas Lietuvos Respublikos notariato įstatymo nustatyta tvarka“, t. y. būtent šis reikalavimas dokumentus teikti valstybine kalba taikomas, kai kreipiamasi į viešojo administravimo subjektą“.

Kartu Tarnyba paaiškino Pareiškėjui dėl Taisyklių 15 punkto įgyvendinimo, nurodydama, kad „Taisyklių 15 punkte nustatyta, kad „atsižvelgdamas į institucijos atliekamas funkcijas ir šios institucijos valstybės tarnautojų kompetenciją, institucijos vadovas turi teisę nustatyti ir kitas kalbas, kuriomis parašyti prašymai gali būti priimami. Apie tokį institucijos vadovo sprendimą informacija turi būti paskelbta institucijos interneto svetainėje ir vieno langelio asmenų aptarnavimo padalinio skelbimų lentoje.“ Pažymėtina, kad šiame punkte institucijos vadovui suteikiama teisė (ne pareiga) nustatyti kitas užsienio kalbas. Be to, privaloma atsižvelgti ir įvertinti tiek institucijos atliekamas funkcijas, tiek darbuotojų kompetenciją. Informuojame, kad nors Tarnyboje dirbantys valstybės tarnautojai ir atitinka jiems keliamus reikalavimus dėl užsienio kalbos lygio, Tarnybos pagrindinėms funkcijoms atlikti besikreipiančiųjų aptarnavimas užsienio kalba nevertintas. Taip pat atkreipiame Jūsų dėmesį, kad Tarnybos [Rekomendacijos], parengtos vadovaujantis ir Taisyklėmis, tačiau atsižvelgiant į Rekomendacijų paskirtį, pagrindas perkelti visas Taisyklių nuostatas, ypač tas, kurios Tarnybai nagrinėjant skundus nėra aktualios, nenustatytas“.

³ Universiteto darbuotojo asmens duomenys Tarnybai žinomi, tačiau čia ir toliau – neskelbiami.

Tuo pačiu raštu Tarnyba paaiškino ir informavo Pareiškėją, kad Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „švietimo įstaigos, kiti švietimo teikėjai bei mokslo ir studijų institucijos privalo užtikrinti vienodas sąlygas asmenims nepaisant lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos“. LKGT interneto svetainės skiltyje „Naujienos“ skelbiamoje 2019 m. birželio 24 d. naujienoje „Ką diskriminacijos kontekste reiškia socialinė padėtis“ nurodyta, kad „socialinė padėtis, kaip galimos diskriminacijos pagrindas, apima: įgytą išsilavinimą ir kvalifikaciją; mokymąsi ir studijas kurioje nors švietimo įstaigoje; turimą nuosavybę ir gaunamas pajamas; nustatytą valstybės paramos poreikį; kitus su ekonomine asmens padėtimi susijusius veiksnius“ <...>“.

7. Kontrolierius, atsižvelgdamas į tai, kad Pareiškėjas prašomos informacijos nepateikė, todėl negalėdamas priimti sprendimo dėl skundo (ne)nagrinėjimo, 2020 m. vasario 5 d. raštu Nr. S-43 kreipėsi į universitetą dėl dokumentų lietuvių k. pateikimo. Universitetas prašomus dokumentus pateikė 2020 m. kovo 24 d., taip pat Tarnybos atstovai dalyvavo virtualiame susitikime su universiteto atstovais, kurio metu buvo pateikti papildomi paaiškinimai Tarnybai.

8. Pareiškėjas 2020 m. vasario 12 d. el. laišku padėkojo Tarnybai už išaiškinimą dėl galimybės kreiptis į LGKT dėl diskriminacijos socialinės padėties pagrindu, tačiau toliau reikalavo skundą nagrinėti Tarnyboje, neatsižvelgdamas į teiktus paaiškinimus bei skundo persiuntimą.

9. Pareiškėjas 2020 m. kovo 8 d. el. laišku informavo Tarnybą apie gautą universiteto Akademinės etikos komisijos sprendimą, su kuriuo nesutinka.

Tarnyba 2020 m. balandžio 16 d. raštu Nr. S-107 pakartotinai informavo Pareiškėją, kad „persiuntėme Jūsų Skundą nagrinėti pagal kompetenciją Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai“. Taip pat nurodė, kad „vadovaudamiesi principu, kad valdžios įstaigos turi elgtis rūpestingai, bet atsižvelgdami į tai, kad kontrolierius negali nagrinėti Jūsų skundo pagal kompetenciją, kreipėmės į Jus pašydamai papildomos informacijos, kurios pagrindu būtų galima vertinti, ar kontrolierius gali atlikti tyrimą pagal savo kompetenciją, t. y. vertinti galimus procedūrų pažeidimus universitete. Į Jus kreipėmės „dėl antros Jūsų skundo dalies [prašydami] pateikti patikslintą informaciją apie galimai pažeistas procedūras, t. y. nurodyti, kokios procedūros galimai galėjo būti pažeistos. Taip pat prašome pateikti kitą skunde pateiktą informaciją patvirtinančius duomenis (pvz., dėl studentų apklausų ir pan.)“. Taip pat pažymėjome, kad „tik įvertinęs pateiktą informaciją kontrolierius priims sprendimą, ar yra pagrindas pradėti tyrimą Jūsų skundo pagrindu pagal kontrolieriaus kompetenciją“. *Pažymėtina, kad prašomos informacijos Tarnybai nepateikėte, t. y. nenurodėte, kokios procedūros galimai galėjo būti pažeistos, tik 2020 m. sausio 8 d. el. laiške pažymėjote, kad „studentų apklausos man nėra prieinamos“*. Minėtame laiške nurodote, kad „skunde [psichologinio spaudimo / diskriminacijos apraiškos] suformuluota kaip galimi akademinės etikos pažeidimai“.

Įvertinus visą Tarnybai pateiktą informaciją ir paaiškinimus, ir atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjas Tarnybos raštais jau buvo informuotas apie skundo nenagrinėjimą Tarnyboje ir galimybę kreiptis į kitas institucijas, ir į tai, kad naujų aplinkybių, dėl kurių tyrimas gali būti atnaujinamas net ir persiuntus Skundą kitai kompetentingai institucijai, nebuvo nustatyta, Pareiškėjas buvo pakartotinai informuotas, kad „Jūsų 2019 m. lapkričio 20 d. skundas Tarnyboje nagrinėjamas nebus.“

10. Pareiškėjas 2020 m. balandžio 27 d. el. laišku kreipėsi į Tarnybą informuodamas, kad 2020 m. balandžio 16 d. raštą Nr. S-107 gavo, tačiau „jame neradau terminų ir institucijų, kurioms galima apskųsti Jūsų atsakymą“ ir kartu paklausė „Ar ši informacija nėra privaloma Jūsų rašte?“

Tarnyba 2020 m. balandžio 30 d. raštu Nr. S-123 pateikė Pareiškėjui paaiškinimus nurodydama, kad „Tarnybos 2020 m. sausio 22 d. raštu Nr. S-26 informavome Jus, kad <...> VAI (2019-11-01–2019-12-31 aktuali redakcija) 14 straipsnio 8 dalyje nustatyta: „jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui“. Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – kontrolierius), atsižvelgdamas į Jūsų įvardytus skundžiamus veiksmus ir į tai, kad jų vertinimas nepriklauso kontrolieriaus kompetencijai, 2019 m. lapkričio 26 d. (per 5 d. d.) persiuntė Jūsų 2019 m. lapkričio 20

d. skundą institucijai, kuri turi teisę ir kompetenciją vertinti minėtus veiksmus, t. y. Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai, ir Jus apie tai *informavo*. Minėtoje VAI 14 straipsnio 8 dalyje nėra numatyta institucijos, šiuo atveju Tarnybos, pareiga nurodyti atsisakymo nagrinėti / persiuntimo apskundimo tvarką. Tame pačiame Tarnybos rašte nurodėme Jums institucijas, į kurias galite kreiptis „dėl tarnybos (ne)veiksmų“: Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaiga, administraciniai teismai ir Lietuvos Respublikos administracinių ginčų komisija.“ Tarnyba taip pat nurodė, kad „vadovaujantis [Taisyklių] 38 punktu, „institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką“. Persiunčiant prašymą ar skundą nagrinėti kitai kompetentingai institucijai ir informuojant apie tai asmenį ar jo atstovą, pranešime asmeniui nurodyti minėtos apskundimo tvarkos nereikia.“, t. y. laikytina, kad skundas buvo persiustas kompetentingai institucijai, šiuo atveju – LGKT, tačiau pats Pareiškėjas atsisakė, kad jo skundą nagrinėtų LGKT. Pažymėtina, kad Pareiškėjas buvo informuotas apie galimybę papildyti skundą naujomis aplinkybėmis, kurių pagrindu būtų galima pradėti tyrimą Tarnyboje, tačiau iš pateiktos informacijos ir paaiškinimų jos nustatytos nebuvo.

Atsižvelgdami į Pareiškėjo el. laiške keliamą klausimą ir vadovaudamiesi gero viešojo administravimo principu, Tarnybos 2020 m. balandžio 30 d. rašte suteikėme Pareiškėjui informaciją, kur, dėl ko ir per kiek laiko galima kreiptis dėl atitinkamų kontrolieriaus veiksmų ir pateikti skundą:

„1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius (įstaiga) (Gedimino pr. 56 Vilnius): dėl valstybės ar savivaldybės institucijos, priskirtos kontrolieriaus kompetencijai, pareigūno piktnaudžiavimo ar biurokratizmo per vienerius metus nuo skundžiamų veiksmų padarymo (Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 13 straipsnio 1 dalis ir 15 straipsnis).

2. Vilniaus apygardos administracinis teismas (Žygimantų g. 2, Vilnius): per vieną mėnesį nuo pranešimo apie veiksma (atsiakymą atlikti veiksmus) įteikimo suinteresuotajai šaliai dienos, jeigu viešojo administravimo subjektas nevykdo savo pareigų arba vilkina klausimo nagrinėjimą ir nustatytu laiku jo neišsprendžia, toks neveikimas (vilkinimas atlikti veiksmus) gali būti apskųstas per du mėnesius nuo dienos, kai baigiasi įstatymo ar kito teisės akto nustatytas klausimo išsprendimo laikas (Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 29 straipsnio 1 ir 2 dalys).

3. Lietuvos administracinių ginčų komisija (Vilniaus g. 27, Vilnius): per vieną mėnesį nuo pranešimo apie viešojo administravimo subjekto veiksmus (atsiakymą atlikti veiksmus) suinteresuotajai šaliai dienos, o jeigu viešojo administravimo subjektas nevykdo savo pareigų arba vilkina klausimo nagrinėjimą ir nustatytu laiku jo neišsprendžia, toks neveikimas (vilkinimas) gali būti apskųstas per 2 mėnesius nuo dienos, kurią baigiasi įstatymo ar kito teisės akto nustatytas klausimo išsprendimo laikas (Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 10 straipsnio 1 ir 2 dalys).“

Iš susirašinėjimo su Pareiškėju ir Tarnybos jam teikiamos informacijos matyti, kad Tarnyba pagal kompetenciją atliko visus privalomus ir galimus veiksmus rūpestingai informuodama ir teikdama paaiškinimus Pareiškėjui, sudarydama sąlygas tiek būti išklaustytam raštu, tiek atvykti į Tarnybą.

Atkreiptinas dėmesys, kad Tarnyba savo veikloje vadovaujasi ir įgyvendina gero viešojo administravimo principą, kuris apima ir imperatyvų elementą, t. y. *teisę būti išklaustytam ir informuotam*. „Pastebėtina, kad Gero administravimo kodekso, patvirtinto 2007 m. birželio 20 d. Europos Tarybos Ministrų Komiteto rekomendacija Nr. 7 (2007), 14 straipsnis taip pat numato, jog valdžios institucijoms priimant sprendimą, kuris tiesiogiai ir neigiamai paveiks privačių asmenų teises, tokiems asmenims, jei tai nėra akivaizdžiai nebūtina, turi būti suteikta galimybė per protingą terminą ir nacionalinėje teisėje nustatytu būdu išreikšti savo požiūrį, jei prieš tai jiems tokia galimybė nebuvo suteikta. Pagrindinių teisių chartijoje apibrėžiant gero administravimo principo turinį, be kita ko, taip pat nurodoma „teisė būti išklaustytam“, kuri reiškia, jog kiekvienas asmuo turi būti išklaustytas prieš taikant bet kokią individualią jam nepalankią priemonę (Chartijos⁴ 41 str. 2 d. a p.)“⁵. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad „aptariama asmens teisė būti informuotam ir išklaustytam nėra absoliuti. Asmuo gali atsisakyti šios

⁴ Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija, 2016 m. birželio 7 d., C 202/402.

⁵ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas (Pritarta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų 2016 m. birželio 1 d. pasitarime).

teisės. Be to, gali būti tokių situacijų, kai, pavyzdžiui, dėl paties suinteresuoto asmens pareigų pažeidimo ar nenoro bendradarbiauti, institucija objektyviai neturi galimybių informuoti asmenį apie pradėtą procesą, apklausti jį ar kitais būdais suteikti jam galimybę pareikšti savo nuomonę⁴². Tarnyba, atlikdama tyrimą, suteikia galimybę teikti paaiškinimus visiems, su tyrimu susijusiems asmenims. Atkreiptinas dėmesys, kad Seimo kontrolierius Tarnybai pateikė tik Pažymą su rekomendacijomis, tačiau neinformavo Tarnybos apie pradėtą tyrimą, taip pat nesikreipė dėl paaiškinimų pateikimo. Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimu Nr. 480 „Dėl bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo 19.5 papunktį, kuriame nustatyta, kad „įstaigos interneto svetainės skyriaus „Teisinė informacija“ sritį „Teisės aktų pažeidimai“ sudaro šios dalys: „Seimo kontrolierių pažymos“, „Valstybės kontrolierių sprendimai“, „Teismo sprendimai“, „Tarnybiniai nusižengimai“. Įstaigos interneto svetainės skyriaus „Teisinė informacija“ srities „Teisės aktų pažeidimai“ dalyje „Seimo kontrolierių pažymos“ turi būti skelbiamos nuasmenintos Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pažymos apie įstaigoje atliktą skundo tyrimą ir Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui pateikta informacija apie Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pasiūlymų (rekomendacijų) nagrinėjimo įstaigoje rezultatus.“ Iš šio reglamentavimo matyti, kad Seimo kontrolieriui netgi nutraukus tyrimą, tačiau pateikus rekomendaciją, Tarnyba interneto svetainėje privalo tokią pažymą skelbti skiltyje „Teisės aktų pažeidimai“, o tai iškart suponuoja, kad Tarnyba pažeidžia teisės aktus, dirba neatsakingai ar pan. ir menkina pasitikėjimą Tarnybos kompetencija. Atsižvelgiant į tai, kad Seimo kontrolieriaus pažymos, netgi nutraukus tyrimą ir nenustačius pažeidimo, gali sukelti neigiamus padarinius Tarnybos kaip institucijos reputacijai, prašytume atliekant tyrimą, susijusį su kontrolieriumi, Tarnyba ar pavieniais jos darbuotojais, informuoti apie pradėtą tyrimą ir suteikti galimybę susipažinti su tyrimo medžiaga bei pateikti paaiškinimus.

Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierė

Loreta Tauginienė